

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Jyväskylän kaupunkiseudun erityisen kuntajakoselvityksen toteutus

Kuntajakoselvittäjä Jarmo Asikainen
Jyväskylän seutujen kuntien tilaisuus 12.8.2014

Valtiovarainministeriön määräys

- Valtiovarainministeriö määrää kuntarakennelain 15 §:n perusteella toimitettavaksi erityisen kuntajakoselvityksen Hankasalmen kunnan, Joutsan kunnan, Jyväskylän kaupungin, Laukaan kunnan, Luhangan kunnan, Muuramen kunnan, Petäjäveden kunnan, Toivakan kunnan ja Uuraisten kunnan välillä.
- Selvittäjien on suoritettava kuntarakennelain 16 §:ssä tarkoitettu erityinen kuntajakoselvitys.
- Selvityksen tulee tuottaa ne tiedot, joiden perusteella voidaan arvioida edellytyksiä yhdistää edellä mainitut kunnat tai osa kunnista.
- Jos kuntajakoselvittäjät katsovat selviytyksen perusteella kuntajaon muuttamisen tarpeelliseksi, heidän on tehtävä muutoksen kohteena olevien kuntien valtuustolle ehdotus kuntajaon muuttamisesta. Selvittäjien on liitettävä ehdotukseensa kuntarakennelain 8 §:ssä tarkoitettu yhdistymissopimus.
- Valtiovarainministeriön kaupunkiseutujen tuki –työryhmä valmistelee toiminnallisen kokonaisuuden arviointimenettelyä on mahdollista toteuttaa pilottina Jyväskylän kaupunkiseudulla tehtävän erityisen kuntajakoselvityksen yhteydessä.
- Selvitys alkaa 1.8.2013 ja päättyy selvityksen valmistuttua, kuitenkin viimeistään 31.3.2014.

Selvitysprosessissa otettava huomioon

- Tulevaisuuden ja asukkaiden näkökulma – mitä vuonna 2030
- Avoin ja positiivinen henki selvitykseen
- Myönteinen realismi – mahdollisuuksien ovet auki
- Asenteiden muuttaminen ja puheiden unohtaminen – inhimillinen tekijä
- Selvityksen organisointi ja resursointi – osaaminen ja sitoutuminen
- Tulevaisuuden ennustaminen vaikeaa – totuus löytyy 2030
- Vuorovaikutus ja viestintä – saa sanoa varsinkin negatiiviset asiat
- Aktiivinen viestintä ja mediasuhteet – yksi tiedotuskanava yhteisistä asioista
- Selvittäjän merkitys – ei ole tunnelmassa ja eikä omaa intressiä
- Sopimusluonnos jäsentää ja ryhdistää – puheista konkreettiseksi dokumentiksi
- Jokaisella kunnalla on yksi ääni - ei enemmistöjä

Kuntajaon kehittämisen tavoitteet

□ Kuntarakennelaki 2 §

- Kuntajaon kehittämisen tavoitteena on elinvoimainen, alueellisesti eheä ja yhdyskuntarakenteeltaan toimiva kuntarakenne, **joka vahvistaa kunnan asukkaiden itsehallinnon edellytyksiä.**
- Tavoitteena on myös, että kunta muodostuu työssäkäyntialueesta tai muusta toiminnallisesta kokonaisuudesta, jolla on taloudelliset ja henkilöstövoimavaroihin perustuvat edellytykset vastata kunnan asukkaiden palvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta sekä riittävästä omasta palvelutuotannosta.

□ Kuntajakolain 2 §

- Kuntajaon kehittämisen tavoitteena on elinvoimainen, alueellisesti eheä ja yhdyskuntarakenteeltaan toimiva kuntarakenne.
- Tavoitteena on myös, että kunta muodostuu työssäkäyntialueesta tai muusta toiminnallisesta kokonaisuudesta, jolla on taloudelliset ja henkilöstövoimavaroihin perustuvat edellytykset vastata kunnan asukkaiden palvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta.

Kuntajaon muuttamisen edellytykset (Kuntarakennelaki 4 ja 4 a §)

- Kuntarakennelaki 4 §
 - Kuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos parantaa:
 - 1) kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata alvelujen järjestämisestä tai muuten edistää kunnan toimintakykyä;
 - 2) alueen asukkaiden palveluja tai elinolosuhteita;
 - 3) alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia; tai
 - 4) alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

- Kuntarakennelaki 4 a §
 - Kuntarakenneuudistuksen tavoitteena on kehittää kuntarakennetta 2 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden mukaisesti ja erityisesti vahvistaa kuntien edellytyksiä
 - **järjestää yhdenvertaisesti palveluja,**
 - **eheyttää yhdyskuntarakennetta sekä**
 - **vahvistaa kunnallista itsehallintoa.**
 - Tarkoitus on lisäksi **vahvistaa kuntien kykyä vastata palvelutuotannosta pääosin itse** sekä kykyä hyödyntää markkinoita.

Yhdistymisselvityksen tavoite ja sisältö (4 b §)

- Yhdistymisselvityksen tavoitteena on 6 §:ssä tarkoitettu esitys kuntien yhdistymisestä ja siihen liittyvä 8 §:ssä tarkoitettu yhdistymissopimus.
- Selvityksen tulee aina sisältää vähintään
 - **suunnitelma** hallinnon ja palvelujen järjestämisestä sekä palvelujen tuottamisesta selvitysalueella,
 - selvitys yhdistymisen vaikutuksista kuntien **yhteistoimintaan**,
 - selvitys **taloudellisesta tilanteesta**,
 - arvio asukkaiden **osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien** sekä **lähidemokratian toteutumisesta** sekä
 - yksityiskohtainen arvio kuntien **yhdistymisen eduista ja haitoista**.
 - Muita kuin yksikielisiä kuntia sekä saamelaiden kotiseutualueeseen kuuluvia kuntia koskevassa selvityksessä on arvioitava **kielellisten oikeuksien toteutumista**.

Erityisen kuntajakoselvityksen määrääminen 15 §

- Kuntajaon muuttamista koskevan asian laajuuden tai vaikeuden johdosta taikka muusta perustellusta syystä ministeriö voi määrätä toimitettavaksi erityisen kuntajakoselvityksen, jota varten **ministeriö asettaa kyseessä olevia kuntia kuultuaan yhden tai useamman kuntajakoselvittäjän.**
- Erityinen kuntajakoselvitys voidaan määrätä toimitettavaksi:
 - ministeriön aloitteesta;
 - **kunnan esityksestä; tai**
 - jos vähintään 20 prosenttia kunnan äänioikeutetuista asukkaista tekee esityksen erityisen kuntajakoselvityksen toimittamisesta.
- **Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa** oleva kuntaa koskeva erityinen kuntajakoselvitys voi tulla vireille myös arviointiryhmän ehdotuksesta. (L Kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 1704/2009, 63 a §)

Erityisen kuntajakoselvityksen toimittaminen 16 §

- Kuntien on osallistuttava erityiseen kuntajakoselvitykseen ja kuntajakoselvittäjän ehdotuksen valmisteluun siten kuin kuntien yhteisen esityksen valmistelusta säädetään.
- **Jos kuntajakoselvittäjä katsoo** selvityksen perusteella kuntajaon muuttamisen tarpeelliseksi, hänen on tehtävä muutoksen kohteena olevien kuntien **valtuustoille ehdotus kuntajaon muuttamisesta**.
- Jos kaikkien muutoksen kohteena olevien **kuntien valtuustot hyväksyvät kuntajakoselvittäjän ehdotuksen**, kunnat tekevät selvittäjän ehdotuksen mukaisen yhteisen esityksen kuntajaon muuttamisesta ministeriölle.
- Jos yhden tai useamman muutoksen kohteena olevan **kunnan valtuusto ei hyväksy kuntajakoselvittäjän ehdotusta kuntajaon muuttamisesta**, selvittäjä toimittaa esityksensä kuntajaon muuttamisesta ministeriölle ja liittää siihen muutoksen kohteena olevien **kuntien valtuustojen selvittäjän ehdotuksesta antamat lausunnot**. Samalla selvittäjä voi esittää ministeriölle kunnallisen **kansanäänestyksen toimittamista** kuntien yhdistymistä koskevasta **ehdotuksestaan**.
- Jos selvittäjä ehdottaa kansanäänestyksen toimittamista, ministeriö voi määrätä **kansanäänestyksen toimitettavaksi** siinä kunnassa tai niissä kunnissa, joissa valtuustot eivät hyväksyneet kuntajakoselvittäjän ehdotusta kuntien yhdistymisestä.

Kuntajakoselvittäjän asema 17 §

- Kuntajakoselvittäjä voidaan ottaa virkasuhteeseen. Kuntajakoselvittäjään, jota ei ole otettu virkasuhteeseen, sovelletaan tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä sekä vahingonkorvauslain (412/1974) säännöksiä julkisyhteisön ja virkamiehen korvausvastuusta.
- Kuntajakoselvittäjällä on salassapitoa koskevien säännösten estämättä **oikeus saada viranomaisilta** tehtävänsä suorittamista varten tarpeelliset kuntien ja kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen **hallintoa ja taloutta koskevat tiedot** sekä **muuta apua**.
- Tehtävään määrättävällä henkilöllä tulee olla tehtävän hoitamiseen riittävä asiantuntemus ja kokemus.
- Erityisen kuntajakoselvityksen tekemisestä maksettavan korvauksen perusteista määrää ministeriö.

Yhdistymissopimus (Kuntarakennelaki 8 §)

Kunnat tekevät kuntien yhdistymisestä yhdistymissopimuksen, jossa sovitaan:

- 1) kuntajaon muuttamisen 3 §:n 2 momentissa säädetystä toteuttamistavasta ja ajankohdasta;
- 2) uuden kunnan hallinnon järjestämisen periaatteista;
- 3) uuden kunnan nimestä;
- 4) 10 §:ssä tarkoitetun yhdistymishallituksen jäsenten ja varajäsenten määrästä, paikkojen jakautumisesta yhdistyvien kuntien kesken sekä niiden alueella valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kesken;
- 5) yhdistymishallituksen toimivallasta
- 6) yhdistymishallituksen yhteistyöstä yhdistyvien kuntien viranomaisten kanssa ennen kuin valtioneuvosto on päättänyt kuntien yhdistymisestä;
- 7) yhdistyvien kuntien kunnanjohtajien asemasta uudessa kunnassa;
- 8) yhdistyvien kuntien palvelujärjestelmien yhteensovittamisen ja **lähipalvelujen järjestämisen** periaatteista;
- 9) uuden kunnan taloudenhoidon yleisistä periaatteista;
- 10) asukkaiden vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksien sekä lähidemokratian toteuttamisen keinoista uudessa kunnassa; sekä**
- 11) periaatteista, joiden mukaan 41 §:ssä tarkoitettu yhdistymisavustus käytetään mainitun pykälän 5 momentissa säädettyyn tarkoitukseen.**

Jos yhdistyminen koskee muita kuin yksikielisiä kuntia, kuntien on sovittava yhdistymissopimuksessa niistä periaatteista, joiden mukaan uuden kunnan palvelut ja hallinto järjestetään suomen- ja ruotsinkielisten asukkaiden kielellisten oikeuksien turvaamiseksi.

Selvityksen näkökulma vuosi 2030 – tukeeko hallintorakenteet tulevaisuuden seutua?

- Seudun elinvoima ja kilpailukyky
 - Mitä mahdollisuuksia hyödyntää seudun koko kehityspotentiaali ja ottaa käyttöön kaikki kehittämisresurssit?
- Maankäyttö ja kaavoitus
 - Miten ohjataan vaikuttavasti koko seudun yhdyskuntarakennetta ja vahvistetaan aluekeskuksia?
- Työssäkäynti, asiointi ja liikkuminen
 - Miten mahdollistetaan koko seudulla arjen sujuvuus ja ympäristön huomioon ottaminen?
- Muuttoliike ja väestönkasvu
 - Miten varmistetaan hyvän asumisen ja yhdyskunnan kehitys?
- Palvelut ja talous
 - Miten tulojen varmistetaan ja palvelut turvataan?

Selvitysprosessin hahmotus

- Tietojen koonti
 - Toimintaympäristön, väestön ja väestörakenteen, talouden ja palvelujen nykytilan tiedot ja tulevaisuuden ennakointi
- Kuntien selvitysorganisaatio
 - Selvitysryhmä (valtuustojen ja hallitusten puheenjohtajat, muiden valtuustoryhmien edustajat, henkilöstöjärjestöjen edustajat)
 - Työvaliokunta (kuntajohtajat)
 - Toimialaryhmät: Elinvoima, aluekehitys ja kilpailukyky, demokratia ja johtaminen, maankäyttö, asuminen ja liikenne, sote, sivistys, hallinto, talous ja tukipalvelut (konsernirakenne) ja viestintäryhmä
- Kuntien valtuustojen ja hallitusten tapaamiset
 - Informaatio- ja kuulemistilaisuudet (kuntien toiveet)
- Viestintäsuunnitelma
 - Viestintä kuntalaisille ja intressiryhmille
 - Viestintä medialle

Selvitysryhmä kokoukset - ehdotus	Työvaliokunnan kokoukset - ehdotus
9.9 klo 19	2.9 klo 12.30
23.9 klo19	23.9 klo 12.30
7.10 klo 19	7.10 klo 12.30
28.10 klo 19	28.10 klo 12.30
18.11 klo 19	18.11 klo 12.30
9.12 klo 19	9.12 klo 12.30
30.12 klo 16	30.12 klo 12.30